

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติเครื่องไทย

เรื่อง เครื่องดนตรีไทยตามความถนัด

รหัสวิชา ศ22106

ชื่อรายวิชา ศิลปะ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 18 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ม.2/4 ร้องเพลงและเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง

ม.2/6 ประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเองหลังจากการฝึกปฏิบัติ

สาระสำคัญ

เครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งพื้นฐานในการฝึกเป็นสิ่งสำคัญที่จะต่อยอดไปสู่การฝึกเทคนิคในขั้นสูงและสามารถทำให้นักดนตรีที่มีคุณภาพ

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัดได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัด

- หลักการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย
- ฝึกไล่เสียง
- เพลง แหกบรรพเทศ ชั้นเดี่ยว

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	1. มีวินัย 2. มุ่งมั่นในการทำงาน 3. ใฝ่เรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูปฏิบัติให้นักเรียนดูและตั้งคำถามว่า นักเรียนคิดว่าจะเข้า ขิม ซอด้วงและซออู้ นั้นสามารถทำเสียงได้กี่เสียง

ชั่วโมงที่ 1-2

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนสังเกตองค์ประกอบของเครื่องดนตรีไทย พร้อมอธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีไทยโดยใช้โปรแกรมนำเสนอ (PowerPoint) เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย

ระบบเสียงของซอด้วง

สายทุ้ม สายเปล่าเทียบเสียง ซอล
สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง เร

สายทุ้มของซอด้วง

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	ซอล	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	ลา	อักษรย่อ	ล
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ที	อักษรย่อ	ท
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	โด	อักษรย่อ	ด

สายเอกของซอด้วง

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	เร	อักษรย่อ	ร
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	มี	อักษรย่อ	ม
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ฟา	อักษรย่อ	ฟ
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	ซอล (สูง)	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วก้อย	เท่ากับเสียง	ลา (สูง)	อักษรย่อ	ล

ท่านั่ง

นั่งพับเพียบ ลำตัว
ตรง ศีรษะตรง

การใช้คันชัก บังคับคันชักโดยใช้แรงแบบ
ครึ่งข้อครึ่งแขน ให้ออก-เข้าในแนวนอนกับพื้น
ราบตรงหัวไหล่ในครั้ง สิ้นชักออก-เข้า
โดยเมื่อจบวรรคตอนหรือประโยคต้องให้คันชักเข้า

การใช้นิ้ว ใช้ห้องปลายนิ้วของนิ้วชี้
นิ้วกลาง นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย กดลงบนสายได้อย่าง
ถูกต้องตามระดับเสียงต่าง ๆ

วิธีจับซอด้วงและซออู้

2.1 การจับคันชักแบบสองหยิบ

การจับคันชักแบบสองหยิบ ผู้ฝึกหัดจะต้องวางมือขวาจับคันชักซอให้ใกล้กับหมุดที่
ตรงหางม้า นิ้วชี้อยู่ด้านบนสุด นิ้วกลางอยู่ระหว่างหางม้ากับคันชัก นิ้วนางและนิ้วก้อยอยู่ด้านใน
ลำตัว นิ้วโป้งวางพาดบนคันชัก ออกแรงจับคันชักให้พอดี ไม่จับคันชักหลวมหรือแน่นเกินไป สาเหตุ
ที่เรียกการจับคันชักในลักษณะนี้ว่า "จับสองหยิบ" เนื่องจากลักษณะของการจับคันชักใช้ 2 นิ้วใน
การจับคันชัก (นิ้วโป้งและนิ้วชี้)

วิธีจับซอด้วงและซออู้

2.2 การจับคันชักแบบสามหยิบ

การจับคันชักแบบสามหยิบ ผู้ฝึกหัดจะต้องวางมือขวาจับคันชักซอให้ใกล้กับหมุด
ที่ตรงหางม้า นิ้วชี้และนิ้วกลางอยู่ด้านบนสุด นิ้วนางอยู่ระหว่างหางม้ากับคันชัก นิ้วก้อยอยู่ด้านใน
ลำตัว นิ้วโป้งวางพาดบนคันชัก ออกแรงจับคันชักให้พอดี ไม่จับคันชักหลวมหรือแน่นเกินไป
สาเหตุที่เรียกการจับคันชักในลักษณะนี้ว่า "จับสามหยิบ" เนื่องจากลักษณะของการจับคันชักใช้ 3
นิ้วในการจับคันชัก (นิ้วโป้ง นิ้วชี้ และนิ้วกลาง)

วิธีจับซอด้วงและซออู้

3.1 การจับศันทวนแบบเปิดฝ่ามือ

การจับศันทวนแบบเปิดฝ่ามือ เป็นการจับศันทวนที่มั่นคง สบาย และสะดวกในการบรรเลง สามารถปฏิบัติได้โดยใช้มือซ้ายในการจับศันทวนบริเวณใต้คอกประมาณ 1 นิ้ว ให้ศันทวนอยู่ตั้งฉากกับมือระหว่างนิ้วโป้งและนิ้วชี้ ไม่ต้องออกแรงในการจับศันทวน ครั้นฝ่ามือลงมือซอมือ ว่างซอออกให้เป็นธรรมชาติไม่เกร็งซอกอง ตั้งศันทวนให้ตรงไม่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง สำหรับการวางนิ้วจะไปยังปลายนิ้วตัวซ้ายทั้ง 4 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยยกเฉียงประมาณ 45 องศาหันสายซอเพื่อให้เกิดเสียง ส่วนนิ้วโป้งให้ยกขึ้นตลอดเวลาที่จับศันทวน

วิธีจับซอด้วงและซออู้

3.2 การจับศันทวนแบบปิดฝ่ามือ

การจับศันทวนแบบปิดฝ่ามือจะมีลักษณะในการวางนิ้วมือทั้ง 4 นิ้ว เรียงใกล้กันสามารถปฏิบัติได้โดยใช้มือซ้ายในการจับศันทวนบริเวณใต้คอกประมาณ 1 นิ้ว ให้ศันทวนอยู่ตั้งฉากกับมือระหว่างนิ้วโป้งและนิ้วชี้ หันฝ่ามือเข้าหาฝ่ามือของมือ ว่างซอออกให้เป็นธรรมชาติไม่เกร็งซอกอง ตั้งศันทวนให้ตรงไม่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง สำหรับการวางนิ้วจะไปยังปลายนิ้วทั้ง 4 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยกดคอกกับสายซอเพื่อให้เกิดเสียง ส่วนนิ้วโป้งให้ยกขึ้นตลอดเวลาที่จับศันทวน

ระบบเสียงของซออู้

สายทุ้ม สายเปล่าเทียบเสียง โด
สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง ซอล

สายทุ้มของซออู้

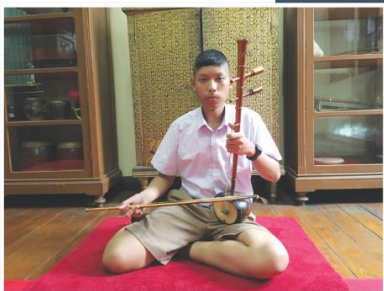
สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	โด	อักษรย่อ	ด
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	เร	อักษรย่อ	ร
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	มิ	อักษรย่อ	ม
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	ฟา	อักษรย่อ	ฟ

สายเอกของซออู้

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	ซอล	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	ลา	อักษรย่อ	ล
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ที	อักษรย่อ	ท
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	โด (สูง)	อักษรย่อ	ด
กดนิ้วก้อย	เท่ากับเสียง	เร (สูง)	อักษรย่อ	ร

ทำนอง

นั่งพับเพียบขวา
ขวาทับขาซ้าย
ลำตัวตรง ศีรษะ
ตรง

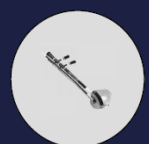

วิธีการสี

การใช้คันชัก บังคับคันชักโดยการใช้แรงแบบครึ่งซอกครึ่งแขน ให้ออก-เข้าในแนวขนานกับพื้นราบ ตรงหัวไหล่ไว้ แต่ไม่เกร็ง สีสันชักออก-เข้า โดยเมื่องบวรรคตอนหรือประโยคต้องให้คันชักเข้า

การใช้นิ้ว ใช้ท้องปลายนิ้วของนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย กดลงบนสายได้อย่างถูกต้องตามระดับเสียง

สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง โด
สายทุ้ม สายเปล่าเทียบเสียง ซอลต่ำ
สายคลวด สายเปล่าเทียบเสียง โดต่ำ

ทำนั่ง

ควรงั่งลักษณะ ขาซ้ายทับขาขวา หรือจะขาขวาทับขาซ้ายก็ได้ แต่หัวเข่าจะต้องนั่งให้ชิดมุมจะเข้ นั่งตัวและหลังตั้งตรง

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

1. นำไม้ดีดวางทาบลงบนนิ้วชี้

2. จับเชือกด้วยมือซ้าย

3. จับเชือกไปทางด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

4. จับเชือกลงพื้นที่นิ้วชี้ให้ปลายเชือกลงมาที่นิ้วโป้ง

5. จับเชือกพันไปทางซ้ายด้านบนของไม้ดีด

6. จับเชือกพันลงด้านปลายนิ้วชี้ *จากนั้นทำแบบเดิมอีกครั้ง

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

7. เมื่อพันครบ 2 รอบจะได้ดังภาพ

8. จับเชือกพันอ้อมไปด้านหลังไม้ดีด

9. ดึงเชือกขึ้นไปด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

10. หลังจากนั้น ดึงเชือกอ้อมด้านหลังไม้ดีดดังภาพ

11. จับเชือกพันอ้อมไปด้านหลังไม้ดีด

12. ดึงเชือกขึ้นไปด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

13. หลังจากนั้น ม้วนเชือก ดังภาพ

14. ใช้นิ้วกลางมือขวาหนีบปลายเชือกแล้วจับเชือกสวมลงในปลายไม้ดีด

15. มือซ้ายดึงปลายเชือกให้แน่น เป็นอันเรียบร้อย

ทำจับ

มือซ้ายวางนิ้วลงบนนมที่จะดีดโดยให้นิ้วงอเล็กน้อย นิ้วหัวแม่มือและขอรับข้างล่างจะเข้

มือขวานำไม้ดีดวางบนตัวจะเข้ระหว่างที่งอครึ่งไม้จะเข้กับนมที่ ๑๑ คือคอกลางเล็กน้อย

วิธีการตัด

การเริ่มฝึกที่ต้นนี้จะต้องเริ่มตัดสายเปล่าโดยการปัดข้อมือออกนอกตัวและเข้าหากำลัด (ตัดออก - ตัดเข้า) สลับกันไปมาจนเกิดความชำนาญ โดยเริ่มจากสายเอกก่อนจึงไปสายทุ้ม และสายลวด และเริ่มตัดสายโดยตัด สายเอก - สายทุ้ม สายเอก - สายลวด สลับกัน แล้วจึงเริ่มต้นใส่เสียงไล่นิ้วไปตามลำดับ

การเทียบเสียง

- สายที่ ๑ → ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร์ ม ฝ พ ช
- สายที่ ๒ → ช ล ท ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร์
- สายที่ ๓ → ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร ม ฟ ช

หมายเหตุ

สายที่ ๒ จะมิ - อยู่ใต้ตัวโน้ต สายที่ ๓ จะมิ + อยู่ใต้ตัวโน้ต

ล	ร	ช
ช	ด	ฟ
พ	ท	ม
ม	ล	ร
ร	ช	ด
ด	พ	ท
ท	ม	ล
ซ้าย	กลาง	ขวา

ซิม มี ๓ ระดับเสียง ได้แก่

- เสียงสูง (แถวซ้ายมือ)
- เสียงกลาง (แถวกลาง)
- เสียงต่ำ (แถวขวามือ)

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

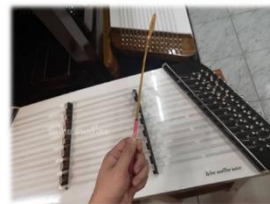
ท่าเตรียมพร้อมก่อนการจับไม้ตีซิม

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

นำไม้ตีซิมวางบนข้อแรกของนิ้วชี้และใช้นิ้วโป้งวางบนไม้ตีซิม โดยโคนไม้ตีซิมอยู่ข้อที่ 3 ของนิ้วก้อย

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

กุมมือให้เป็นบัวตูมโดยนิ้วโป้งและนิ้วชี้จับไม้ตีซิมให้แน่น จากนั้นให้นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย กำมือสบายๆ ไม่เกร็งนิ้วและข้อมือ

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

มือซ้ายและขวาจับไม้ตีซิมให้เหมือนกัน ลักษณะของการจับไม้ซิมที่ถูกต้อง ไม้ทั้งสองต้องขนานกัน

2. ครูอธิบายหลักการวางนิ้ว และการไล่เสียง การนั่งพร้อมสาธิตให้นักเรียนดูและให้นักเรียนปฏิบัติตาม
3. ครูอธิบายพร้อมสาธิตถึงระดับเสียงและการไล่เสียงของเครื่องดนตรีไทย ว่าสามารถทำได้
4. ครูให้นักเรียนฝึกไล่โน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นไล่เสียงจนนักเรียนสามารถ

ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 3-4

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูแจกแบบฝึกหัดการเล่นไล่เสียงเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ให้นักเรียนอ่านและเคาะจังหวะตามโน้ตที่แจกให้ ทีละ

วรรคเพลง

2. นักเรียนสอบปฏิบัติการเล่นไล่เสียง , การวางมือและการนั่งเป็นรายบุคคล

3. ครูประเมินการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติการเล่นไล่เสียง , การวางมือและการนั่งและหาเวลามาซ้อมเครื่องดนตรีไทยที่

ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 5-6

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูแจกแบบฝึกหัดการเล่นไล่เสียงเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ให้นักเรียนอ่านและเคาะจังหวะตามโน้ตที่แจกให้ ทีละ

วรรคเพลง

2. นักเรียนสอบปฏิบัติการเล่นไล่เสียง , การวางมือและการนั่งเป็นรายบุคคล

3. ครูประเมินการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติการเล่นไล่เสียง , การวางมือและการนั่งและหาเวลามาซ้อมเครื่องดนตรีไทยที่

ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 7-8

ชั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ชั้นสอน

1. ครูแจกโน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว ให้นักเรียนอ่านโน้ตห้องที่ 1-4 พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ขิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ซ		-ซ	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกทีละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการไล่เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่ปิง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 9-10

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตเพลงห้อง 5-6 เพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ขิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ซ		-ซ	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกทีละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการได้เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 11-12

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 2 เพลงห้อง 1-4 เพลงแขกบรรทัด ชั้นเดียว พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดียว (ขิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

ชมชช	มรดล	ชมชล	ชลชด	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดียว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

-มชช	มรดล	ชมชล	★-ด-ร★	ชมรด	ชดรม	ชลชม	★-ร-ด★
------	------	------	--------	------	------	------	--------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดียว (ซออู้)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ช-ช		-ช		-ช	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก		-ล	-ช-ล		-ช		-ช	
สายใน	-ม-ร	-ด		-ด-ร	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

โน้ตเพลงแขกบรรเทศ ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก	-ม-ร			-ร	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน		-ด-ล	-ซ-ล	-ด	-ด			-ด

กลับต้น

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงแขกบรรเทศชั้นเดี่ยว และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 13-14

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 2 เพลงห้อง 5-8 เพลงแขกบรรเทศ ชั้นเดี่ยว พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ที่ละห้องเพลง

โน้ตเพลงแขกบรรเทศ ชั้นเดี่ยว (ซิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

ซมซร	มรดล	ซมซล	ซลดล	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดซซซ	ดลซม	ซมรด	ซดรม	ซลซม	ซมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

-มซร	มรดล	ซมซล	★-ด-ร★	ซมรด	ซดรม	ซลซม	★-ร-ด★
------	------	------	--------	------	------	------	--------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอฮู้)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ซ		-ซ	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก		-ล	-ซ-ล		-ซ		-ซ	
สายใน	-ม-ร	-ด		-ด-ร	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก	-ม-ร			-ร	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน		-ด-ล	-ซ-ล	-ด	-ด			-ด

กลับต้น

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการไล่เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงแขกบรรพต ชั้นเดียว และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 15-16

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 1 เพลงห้อง 1-8 เพลงแขกบรรพต ชั้นเดียว พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลงและเคาะจังหวะ

โน้ตเพลงแขกบรรพต ชั้นเดียว (ขิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

ชมชร	มรดล	ชมชล	ชลชด	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรพต ชั้นเดียว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

-มชร	มรดล	ชมชล	★ ★ -ด-ร	ชมรด	ชดรม	ชลชม	★ ★ -ร-ด
------	------	------	-------------	------	------	------	-------------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอऊ)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ซ		-ซ	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก		-ล	-ซ-ล		-ซ		-ซ	
สายใน	-ม-ร	-ด		-ด-ร	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซอดัวง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก	-ม-ร			-ร	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน		-ด-ล	-ซ-ล	-ด	-ด			-ด

กลับต้น

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการได้ เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 17-18

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 2 เพลงห้อง 1-8 เพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลงและเคาะจังหวะ

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ขิม)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

ชมชช	มรดล	ชมชล	ชลชด	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (จะเข้)

ท่อน 1

ดลลล	ดลลล	ดชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

-มชช	มรดล	ชมชล	★-ด-ร★	ชมรด	ชดรม	ชลชม	★-ร-ด★
------	------	------	--------	------	------	------	--------

โน้ตเพลงแขกบรรทัด ชั้นเดี่ยว (ซออู้)

ท่อน 1

สายนอก	-ล-ล	-ล-ล	-ช-ช		-ช		-ช	
สายใน				-ม-ม	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก		-ล	-ช-ล		-ช		-ช	
สายใน	-ม-ร	-ด		-ด-ร	-ด	-ร-ม	-ม	-ร-ด

กลับต้น

โน้ตเพลงแขกบรรพเทศ ชั้นเดี่ยว (ซอด้วง)

ท่อน 1

สายนอก				-ม-ม	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน	-ล-ล	-ล-ล	-ซ-ซ		-ด			-ด

กลับต้น

ท่อน 2

สายนอก	-ม-ร			-ร	-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร
สายใน		-ด-ล	-ซ-ล	-ด	-ด			-ด

กลับต้น

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการไล่เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่ปึงทั้งเพลง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

สื่อการเรียนรู้

1. PowerPoint เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย
2. โน้ตเพลงแขกบรรพเทศ ชั้นเดี่ยว

แหล่งการเรียนรู้

1. เว็บไซต์ อ.นันทินี นักดนตรี http://elsd.ssru.ac.th/nantinee_na
2. เว็บไซต์ ดนตรีไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ประเมินความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติดนตรีไทย	การปฏิบัติดนตรีไทย	แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. แบบประเมินทักษะ/ กระบวนการทางดนตรี	การปฏิบัติดนตรีไทย	แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรม การทำงาน	- แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- สังเกตผู้มีวินัย	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
4. สมรรถนะ	- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	แบบประเมินสมรรถนะ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจการปฏิบัติดนตรีไทย

คำชี้แจง ให้ครูทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย			
รวม			

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้ถูกต้อง	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้ถูกต้องเพียงบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	พอใช้
1	ปรับปรุง

แบบประเมินทักษะ/กระบวนการทางดนตรี

คำชี้แจง ให้ครูทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การนั่งและการวางมือ			
2. การบรรเลงตรงตามจังหวะ			
3. การบรรเลงตรงตามทำนอง			
4. การบรรเลงตรงตามเสียง			
รวม			

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การนั่งและการวางมือ	ทำนั่งถูกต้อง และการวางมือถูกต้อง	ทำนั่งถูกต้อง แต่การวางมือถูกต้องเพียงมือเดียว	ทำนั่งไม่ถูกต้อง แต่การวางมือต้องถูกต้องมือใดมือหนึ่ง
2. การบรรเลงตรงตามจังหวะ	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงได้อย่างถูกต้อง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงผิด 1-2 ครั้ง	ปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงผิด 3 ครั้งขึ้นไป
3. การบรรเลงตรงตามทำนอง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงได้อย่างถูกต้อง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงผิด 1-2 ครั้ง	ปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงผิด 3 ครั้งขึ้นไป
4. การบรรเลงตรงตามเสียง	บรรเลงโน้ตตรงตามเสียง ได้อย่างถูกต้อง	บรรเลงโน้ตตรงตามเสียง บางท่อนเพลง	บรรเลงโน้ตได้ไม่ดี ส่วนใหญ่ไม่ตรงตามเสียง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	พอใช้
1	ปรับปรุง

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติดนตรีไทย

คำชี้แจง ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนตัวเลข 3,2,1 และ 0 ลงในช่องว่างที่ตรงกับค่าระดับคะแนน

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปานกลาง

0 หมายถึง ควรปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณลักษณะที่ 2	คุณลักษณะที่ 4	คุณลักษณะที่ 6
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

หมายเหตุ

- 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2. ซื่อสัตย์สุจริต
- 3. มีวินัย
- 4. ใฝ่เรียนรู้
- 5. อยู่อย่างพอเพียง
- 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7. รักความเป็นไทย
- 8. มีจิตสาธารณะ
- 9. กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม

คุณลักษณะที่ 3 , 4 และ 6

ตัวชี้วัดที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 3.1	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและ รับผิดชอบในการทำงานได้ด้วยตนเอง	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน แต่ต้องมีการเตือนเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันแต่ ต้องมีการเตือนเป็น ส่วนใหญ่	ไม่ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน

ตัวชี้วัดที่ 4.1 คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 4.1	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมี ความพากเพียรพยายามในการเรียนรู้ เข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความพากเพียร พยายามในการเรียน	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ ในการเรียน	ไม่ตั้งใจเรียน

คุณลักษณะที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัดที่ 6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 6.1	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน

แบบสังเกตสมรรถนะของผู้เรียนรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติดนตรีไทย

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปานกลาง

0 หมายถึง ควรปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	สมรรถนะที่ 4
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

หมายเหตุ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ตัวชี้วัดที่1 นำกระบวนการที่หลากหลายไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/โครงการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจนและมีประสิทธิภาพไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	ผลงาน/โครงการสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสะท้อนถึงการนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายที่ได้รับจากการ เรียนรู้และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยใช้ทักษะเทคนิค และประยุกต์ใช้อย่างมีขั้นตอน ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	ผลงาน/โครงการสามารถ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและสะท้อนถึง การนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลาย โดยใช้ทักษะ เทคนิคและประยุกต์ใช้อย่างมีขั้นตอน ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ	ผลงาน/โครงการสามารถนำไป ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสะท้อนถึงการนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลาย อย่างมีขั้นตอน ชัดเจนแต่ไม่มีประสิทธิภาพ	ผลงาน/โครงการที่สะท้อน ถึงการนำความรู้ หลักการ และกระบวนการเพียง หลักการใด หลักการหนึ่ง และไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(น.ส.นันทินี นักดนตรี)